

UČNI NAČRT

Učni predmet	Razred	Smer	Tedensko št. ur
Zgodovina	2.	M	2

OPREDELITEV PREDMETA

SPLOŠNI CILJI, VLOGA IN SPECIFIČNE KOMPETENCE

Pričujoči posodobljeni Učni načrt za zgodovino DIZ Jožef Stefan v Trstu izhaja iz učnega načrta za zgodovino, ki je bil po smernicah italijanskega ministrstva za šolstvo in učnih načrtih za zgodovino na srednjih šolah v Sloveniji oblikovan že v šolskem letu 2015/2016. Posodobljen je v skladu z novimi evropskimi ključnimi kompetencami za vseživljenjsko učenje iz leta 2018 in Agendo za trajnostni razvoj 2030 iz leta 2015.

Splošni cilj predmeta zgodovina je spodbujanje dijakove sposobnosti razumevanja in vrednotenja različnih zgodovinskih dogajanj, procesov in problemov preteklosti za lažje in bolj poglobljeno dojetje sedanosti. Dijaki in dijakinje spoznavajo in utrjujejo bistvene koncepte zgodovine: čas in prostor, spremembe, kontinuiteto, vzročnost in posledičnost ter soodvisnost pojavov.

Skladno z novimi evropskimi ključnimi kompetencami za vseživljenjsko učenje pri tem predmetu razvijajo **pismenost**, tj. sposobnost uspešnega ustnega in pisnega sporazumevanja v slovenskem (knjižnem) jeziku v različnih sporazumevalnih okoliščinah in zbiranja ter kritične presoje raznih virov informacij ter **digitalno, osebno, družbeno in učno, državljansko in podjetnostno kompetenco**. Pri razvijanju **kulturne zavesti in izražanja** uzaveščajo pomen ohranjanja slovenske, evropske in svetovne kulturne dediščine. Pri pouku zgodovine pa se krepi tudi njihova narodna zavest in odprtost do drugih kultur in narodov.

Skladno z Agendo 2030 se utrjuje **zavest o pomenu prizadevanja posameznika in družbe za trajnostni razvoj sveta**.

Učni načrt je zasnovan tematsko, tako da zajema izbrane ključne zgodovinske pojave, procese, odnose, ideje in koncepte, ki pomenijo pogoj za razumevanje kulturnega oziroma civilizacijskega razvoja človeštva.

Predmetu zgodovina je v predmetniku dodeljenih 330 ur pouka (letno 66 ur, tedensko 2 uri).

PRVI BIENIJ

V **prvem bieniju** pri pouku zgodovine dijaki spoznavajo ključne dogodke, pojave in procese iz obdobja prazgodovine in starega veka; odkrivajo,

analizirajo in interpretirajo različne okoliščine in vzroke družbenega in političnega organiziranja prvih človeških družb ter primerjajo načine urejanja odnosov med državami, med vladarji in vladajočimi na eni strani in med ljudstvom na drugi strani. Dijaki se učijo brati zgodovinske zemljevide in razvijajo spretnosti zbiranja in izbiranja ter kritične presoje vrednosti in uporabnosti informacij iz izbranih zgodovinskih virov in literature. S takšno obravnavo se pri dijakih razvijajo tudi sposobnosti samostojnega izbiranja in odločanja ter oblikovanje lastnih pogledov na zgodovino.

Poudarek je na družbenih in kulturnih temah ter vsebinah z zgodovino vsakdanjega življenja, s prikazom materialnih in duhovnih dosežkov človeštva v izbranih zgodovinskih obdobjih.

Gre za usvajanje vseživljenjskega znanja, ki ni uporabno le pri pouku zgodovine, ampak tudi drugih predmetov, pri nadaljnjem izobraževanju in pri različnih poklicih.

UČNE OBLIKE IN METODE

Učne oblike in metode dela profesor izbira samostojno glede na splošne cilje predmeta zgodovine ter glede na zanimanje dijakov. Pri pouku se razvijajo spretnosti dela z uporabo različnih zgodovinskih virov (zgodovinske strokovne literature, leksikonov in enciklopedij), različnih oblik ustne in pisne komunikacije ter debatne tehnike, ki povečajo dejavno vlogo dijakov in mentorsko vlogo profesorja. Tako dijaki razvijajo tudi spretnosti uporabe enostavnih metod zgodovinskega raziskovalnega dela (učenje z odkrivanjem).

DIDAKTIČNI SKLOPI ¹	CILJI	VSEBINE	ČAS IZVAJANJA	MEDPREDMETNE POVEZAVE
ANTIČNI SVET RIMA	Oprelitev časa in nastanka mesta Rim Odkrivanje značilnosti najstarejše rimske družbene ureditve	Poselitev Apeninskega polotoka ok. I. tisočletja Italska plemena, Etruščani, <i>Magna Graecia</i> , Kartažani. Uporaba loka in oboka pri Etruščanih, sarkofag, stenske	Prvo dvomesečje	Fizika in laboratorij Hidrodinamika Prostorski in masni pretok (prvo dvomesečje)

¹ Didaktični sklopi so povzeti po: Kunaver, Vojko idr., 2008: *Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija*. Ljubljana: MŠŠ : ZRSŠ. Pridobljeno s http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2019/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf

	<p>Spoznavanje organov rimske republike in boja med patriciji in plebejci</p> <p>Opis postopnega širjenja rimske države in odnosa Rimljanov do podjarmljenih ljudstev</p> <p>Odkrivanje vzrokov za krizo in propad cesarstva</p> <p>Ovrednotenje pojava krščanstva Spoznavanje dosežkov rimske kulture</p>	<p>slikarije</p> <p>Rim kraljevina Nastanek mesta (legendarno izročilo) Antično rimsko kulturno izročilo, (Vergil: Eneida)</p> <p>Organiziranost rimske družine in družbe <i>Pater familias, gens, tribus,</i> kurije; patriciji in plebejci</p> <p>Ustroj rimske republike Magistrature: <i>cursus honorum</i></p> <p>Revolucionarno obdobje Boj za enakopravnost družbe (brata Grakha. 12 bronastih plošč); <i>panem et circenses</i>, dvig vojaških poveljnikov (Shakespeare: tragedija Julij Cezar)</p> <p>Rimska osvajanja: <i>divide et impera</i></p> <p>Rimsko cesarstvo: od Avgusta do konca principata. Kriza rimske oblasti: <i>dominat</i>, delitev cesarstva, propad Z dela. Vzpon krščanstva</p>	<p>Drugo dvomesečje</p>	<p>Verouk Verstva Religije in iskanje Boga (prvo dvomesečje)</p>
--	--	--	-------------------------	---

		Rimska umetnost - slavolok, forum, kolosej, Panteon, mavzolej Starokrščanska umetnost - bazilika		
ZGODNJI SREDNJI VEK	<p>Spoznavanje vzrokov in posledic za selitev ljudstev</p> <p>Spoznavanje značilnosti družbenega, gospodarskega in političnega razvoja v zgodnjem srednjem veku</p> <p>Spoznavanje položaja Cerkve in vloge cerkvene organizacije</p> <p>Raziskovanje značilnosti etničnega, ozemeljskega, gospodarskega in družbenega razvoja po naselitvi Slovanov in prvih državnih tvorb alpskih Slovanov</p> <p>Primerjanje značilnosti kulturnega, verskega, družbenega, gospodarskega in političnega razvoja Z in Vz Evrope</p>	<p>Selitev ljudstev Barbarska (germanska) kraljestva: Vz in Z Goti, Vandali, Burgundijci, Langobardi, Franki Huni Slovani</p> <p>Frankovska država Merovingi, majordomi, pokristjanjevanje "z ognjem in mečem"; Karolingi: Karel Martel (bitka pri Poitiersu), Pipin Mali (Pipinova daritev), Karel Veliki (karolinška renesansa).</p> <p>Oblikovanje fevdalne družbe Fevdna in fevdalna razmerja.</p> <p>Nastanek papeške države (Patrimonij sv. Petra, Pipinova daritev), zveza prestola in oltarja Meništvo Umetnostna zgodovina: romanika in gotika.</p> <p>Naselitev Slovanov</p>	Tretje dvomesečje	<p>Slovenski jezik in književnost Starejša književnost - praslovenska doba in srednji vek Srednjeveška književnost v Evropi in na Slovenskem Viteški roman Tristan in Izolda Brižinski spomeniki in drugi zgodnji rokopisi (prvo dvomesečje) Zgodovina slovenskega knjižnega jezika Slovenščina Brižinskih spomenikov (četrto dvomesečje)</p>

		<p>Samova plemenska zveza</p> <p>Karantanija Družbena organizacija, obred ustoličevanja knezov, izguba samostojnosti, pokristjanjevanje (misijonska dejavnost) Karniola. Spodnja Panonija: delovanje sv. Cirila in Metoda (glagolica, stara cerkvena slovanščina) (Prešeren: Krst pri Savici; A. Rebula: Dan vode in duha (Arhipel))</p> <p>Bizantinsko cesarstvo Konstantin Veliki. Justinijanova obnovitev rimskega imperija (gotske vojne), <i>Corpus Iuris Civilis</i>, cesaropapizem Začetek verskih nesoglasij (nastanek pravoslavne cerkve)</p> <p>Arabci in islam Poglavitne dolžnosti muslimanov, Koran Proces islamizacije Šiiti in suniti Bizantinska arhitektura, islamska umetnost v srednjeveški Evropi</p>	<p>Četrto dvomesečje</p>	<p>Državlјanska vzgoja Državne, narodnostne in jezikovne meje (slovenska narodna skupnost v Italiji) Beneški Slovenci in beneški plebiscit (četrto dvomesečje)</p> <p>Državlјanska vzgoja Nastanek države. Proces osamosvajanja Slovenije (četrto dvomesečje)</p> <p>Slovenski jezik in književnost Starejša književnost - praslovenska doba in srednji vek Praslovenska doba Ljudsko slovstvo (prvo dvomesečje)</p> <p>Verouk Abrahamovi sinovi Islam (drugo in tretje dvomesečje)</p>
--	--	--	--------------------------	---

Vsebine v krepkem tisku so temeljne.

PREVERJANJE IN OCENJEVANJE

Pri pouku zgodovine vrednotimo sposobnost razumevanja, analize in interpretacije zgodovinskih dogajanj, procesov in pojavov, sposobnost umeščanja zgodovinskih vsebin v ustrezen zgodovinski čas in prostor, zmožnost interdisciplinarnega dojetja pojavov, zbiranja, izbiranja in rabe različnih virov, dijakovo sporazumevalno in medkulturno zmožnost ter druge državljanske in ključne zmožnosti vseživljenjskega učenja. Preverjanje znanja in zmožnosti dijakov poteka v pisni in ustni obliki. Pisno preverjanje je v obliki raznih tipov nalog, ustno pa v obliki spraševanj in različnih govornih nastopov. Vrednotenje dosežkov dijaka pri predmetu zgodovina je lahko diagnostično, delno in celovito, sprotno in končno.

MINIMALNI STANDARDI ZNANJA, SPRETNOSTI IN VEŠČIN

Ob zaključku 2. letnika dijak/inja:

- s pomočjo zemljevida navede naselitveno strukturo Apeninskega polotoka pred nastankom Rima;
- ločuje med legendo in zgodovinsko resnico o nastanku Rima;
- opiše življenje plebejcev in patricijev in predstavi razlike med dvema družbenima slojema;
- zna navesti razlike med kraljevino in republiko;
- iz karte razbere širjenja Rima;
- opiše glavne značilnosti in razloge za krizo republike in poskuse reševanja;
- opiše in primerja značilnosti triumvirata, pricipata in dominata;
- navede glavne vzroke za razpad rimskega imperija;
- sklepa o posledicah razpada rimskega imperija za zahodno (germanska kraljestva) in vzhodno Evropo (Bizanc);
- preišče okoliščine nastanka krščanstva, značilnosti krščanstva, vzroke za njegovo širjenje in kaj pomeni sprejetje krščanstva za državno religijo;
- pojasni glavne značilnosti Frankovske monarhije (v gospodarstvu, družbeni ureditvi, političnem razvoju in na kulturnem področju);
- razloži bistvo zemljiškega gospodarstva (gospodarski, družbeni vidik);
- na zemljevidu pokaže obseg naselitve alpskih Slovanov v Vzhodne Alpe;
- opiše glavne značilnosti v razvoju kneževine Karantanije;
- pojasni glavne značilnosti pokristjanjevanja iz dveh središč (Oglej in Salzburg);
- opiše glavne kulturne dosežke v času pokristjanjevanja (Brižinski spomeniki, delovanje Cirila in Metoda);
- našteje zg. dogodke, ki so vodili k izgubi samostojnosti in prihod alpskih Slovanov pod tujo oblast;
- pojasni vlogo Papeške države in papežev;

- različne oblike duhovnega življenja oziroma religijo umesti v ustrezen zgodovinski čas in prostor;
- razvije pozitiven odnos do spoštovanja različnosti in drugačnosti ver, kultur oziroma spozna pomen multikulturalnosti in medkulturnega dialoga in strpnosti;
- ob uporabi zgodovinske karte zna pojasniti razširjenost zgodovinskih dogodkov in dogajanj.
- seznanen se z dostopnostjo zgodovinskih virov in zna razlikovati med zgodovinsko literaturo in zgodovinskimi viri;
- razvija spretnosti zbiranja in izbiranja ter kritične presoje vrednosti in uporabnosti informacij iz izbranih zgodovinskih virov in literature;
- oblikuje samostojne sklepe, mnenja in stališča;
- razvija sposobnost različnih oblik komunikacije;
- razvija socialne spretnosti pri različnih vrstah sodelovalnega učenja;
- seznanen se s temeljno zgodovinsko terminologijo in jo zna pravilno uporabljati;
- pozna vlogo knjižnic, arhivov, muzejev in IKT glede uporabe zgodovinske literature in virov;
- pozna pomen različnih leksikonov, enciklopedij, zgodovinskih atlasov, spletnih programov za iskanje literature, kot so npr. COBISS/OPAC, uporabni spletni iskalniki (npr. Google) in spletne strani z zgodovinsko vsebino, in jih zna uporabljati.

VIRI

- *Decreto del Presidente della Repubblica 15 marzo 2010. Regolamento recante norme per il riordino degli Istituti tecnici.* Pridobljeno s <https://www.gazzettaufficiale.it/gunewsletter/dettaglio.jsp?service=1&datagu=2010-06-15&task=dettaglio&numgu=137&redaz=010G0110&tmstp=1276687571279>
- *Istituti tecnici. Linee guida per il passaggio al nuovo ordinamento.* Pridobljeno s https://www.indire.it/lucabas/lkmw_file/nuovi_tecnici/INDIC/ LINEE_GUIDA_TECNICI_.pdf
- *Settore tecnologico. Secondo biennio e quinto anno. Area d'istruzione generale. Supplemento ordinario n. 60 alla Gazzetta Ufficiale.* 30. 3. 2012. Allegato A.2 Pridobljeno s https://www.gazzettaufficiale.it/do/atto/serie_generale/caricaPdf?cdimg=12A0329000100010110004&dgu=2012-03-30&art.dataPubblicazioneGazzetta=2012-03-30&art.codiceRedazionale=12A03290&art.num=1&art.tiposerie=SG
- Kunaver, Vojko idr., 2008: *Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija.* Ljubljana: MŠŠ : ZRSŠ. Pridobljeno s http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2019/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf
- Kunaver, Vojko idr., 2008: *Učni načrt. Zgodovina.[Elektronski vir]: gimnazija : splošna gimnazija : gimnazija z italijanskim učnim jezikom.* Ljubljana: MŠŠ : ZRSŠ Pridobljeno s http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2019/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgo_italijanska_manjsina_gimn.pdf
- *Srednje strokovno izobraževanje (SSI) - Poklicno-tehniško izobraževanje (PTI), 2008. Katalog znanja. Zgodovina (prilagoditev za šole v slovenski Istri z italijanskim učnim jezikom).*
- Gimnazija Šiška. *Minimalni standardi znanja - zgodovina.* Pridobljeno s <https://www.gimnazija-siska.si/o-nas/ucni-predmeti/zgodovina/minimalni-standardi-znanja/>

- *Spremenimo svet: Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030. OZN 2015.* Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/razvojno-sodelovanje/publikacije/Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.pdf
- *Priporočilo Sveta EU z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje.* Pridobljeno s [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from)

Trst, 30. 6. 2021